

Erneuerte Befehle für die Lehrlinge der jüdischen Freyschule zu Berlin.

- 1, Die Lehrstunden werden Nachmittags von 2 bis 7 gehalten, in welchen im Schreiben, Rechnen, Buchhalten, Zeichnen, Lesen, deutscher und französischer Sprache, auch Geographie Unterricht gegeben wird.
- 2, Die Lehrlinge müssen die Lehrstunden fleißig und unausgesetzt besuchen, und geschiet es, daß jemand 3 mal hintereinander, oder auch nur in derselben Woche ohne hinlängliche Ursache ausbleibt: so wird dieses den Eltern oder Vorgesetzten angezeigt, und der Lehrling verliert bei Wiederholung dieser Nachlässigkeit den Unterricht, dessen er sich unwürdig gemacht.
- 3, Jeder Lehrling, der an dieser oder jener Stunde Theil nimmt, muß sich gleich im Anfange derselben einfänden; bleibt er eine viertel Stunde aus, so wird er für dieses mal gar nicht zugelassen, läßt er sich dieses Versehen noch einmal zu Schulden kommen, so gilt die Strafe des 2ten.
- 4, Ein jeder Lehrling muß sich der Reinlichkeit, so wohl in seinen Kleidern, sie mögen übrigens neu oder alt sein, als in Ansehung seines Körpers, des Kopfes, der Hände und dergleichen beleißigen, welches er so wohl den Lehrern, als den Mitschülern schuldig ist, und übrigens still bescheiden auf und ab gehen, Lehrern und Vorgesetzten in allen folgsam und gehorsam seyn.
- 5, Aus eben diesem Grunde darf niemand während des Unterrichts weder mit seinem Nachbarn plaudern, noch essen, noch überhaupt etwas von dem thun, was ihn oder die andern Schüler in der Aufmerksamkeit stört, welche sie dem Unterricht widmen müssen. In jedem Uebertretungs-Fall wird so gleich eine verhältnißmäßige Strafe, und bei fort-dauerndem Ungehorsam die gänzliche Verweisung aus der Schule erfolgen.
- 6, Jedem jüdischen Feyer und Fasttage, worunter auch Neumonde begriffen sind, bleibt die Schule geschlossen, und dieses sind alsdenn die Ferien, so wie diese in allen übrigen Schulen üblich sind.

ערוייערמע גועטצע פֿיר דיא לעהרלינגע דער יודישן פֿרוישולע אין ברלין •

1. דיא לעהרשטונדן ווערן נאכמיטטאגס פֿאן 2 ביס 7 געהאלטן. אין וועלכן איס שרייבן, רעכנן, בוכהאלטן, צייכנן, לעזן, דייטשער אונד פֿראנצעזישער שפראכע, אויך יעאגראפֿיא אונטריכט געגעבן ווירד.
2. דיא לעהרלינגע מיסן דיא לעהרשטונדן פֿלייסן און אונאויסגעזעט בווען, אונד נשיהט עס דאס יעמאר דרוייע מאהל חִינטראיינאנדער, אדר אויך נור אן דערזעלבן וואצע אהנע הינלענגליכע אורזאצע אויב בלייבט: זא ווירד דיועס דען עלטרן אדר פֿארגועצט האנציגט, אונד דער לעהרלינג פֿרליהרט בייא ווירדהאלונג דויר נאכלעסיגקייט דען אונטריכט דעסן ער זיך אונווירדיג גמאכט.
3. יעדער לעהרלינג, דער אן דיוער אדר יענער שטונדן טהייל נימט, מוס זיך גלייך איס אנפֿאנגע דערזעלבן איינפֿינדן; בלייבט ער איינע פֿירטלשטונדע אויס זא ווירד ער פֿיר דיועס מאל נאר ניכט צוגלאסן לעסט ער זיך דיועס פֿרועהן נאכאיינמאהל צו שולד קאמן, זא גילט דיא שטראפע דעס 2.
4. איין יעדער לעהרלינג מוס זיך דער ריינליכקייט, זא וואהל אין זיינן קליידרן, זיא מעגן איבריגענס ניא אדר אלס זיין, אלס אין אנועהונג זיינעס קערפֿערס, ארלס דעס קאפֿעס, דער הענדע אונד דער גלייכן בפֿלייסן, וועלכס ער זא וואהל דען לעהררן, אלס דען מייטשילרן, שולדיג איזט, אונד איבריגענס שטיל בשוירן אויף אונד אכנעהן, לעהררן אונד פֿארגועצטן און אללן פֿאלגואס אונד גהארואס זיין.
5. אויס עבן דיועס נרונדע דארף נימאנר וועהרענר דעס אונטריכטס וועדער מיט זיינס נאכבאר פֿלויררן, נאך עסן, נאך איברהויפט עטוואס פֿאן דעס טורן, וואס איהן אדר דיא אגרון שילד אין דער אויפמערקזאמקייט שטעהרט, וועלכע זיא דעם אונטריכט ווידמן מיסן. אין יערם איברג פֿרעטונגספֿאלל ווירד זאגלייך איינע פֿרהעלטניס מעסינע שטראפע, אונד בייא פֿארטוירנדס אונג גהארואס דיא גענצליכע פֿרוויזונג אויס דער שולע גרפֿאלגן.
6. יעדעס יודישן פֿיייער אונד פֿאסטטאגע, ווארונט אויך נימאנרע בגרזפֿן זונד, בלייבט דיא שולע גשלאסן, אונד דיועס זינד אלס דען פֿעריען, זיא ווא דיוע אין אללן איבריגן שולן איבליך זינד.

7, Damit die Lehrlinge Gelegenheit erhalten, die Fortschritte, welche sie in den Wissenschaften gemacht haben, zu zeigen, und durch die Ehre, welche ihnen dafür zu Theil wird, eine Aufmunterung für die Zukunft zu haben, so sollen jährlich zwey Privat-, und Eine öffentliche Prüfung gehalten werden. Das Privat-Examen geschieht in Gegenwart der Directio- und der Lehrer, und zwar

Ende des Monats Adars
und Ende = = Ellul

Das öffentliche aber wird einige Tage nachdem Privatexamen zu Ende Adars vorgenommen. Außer der Ehre, welche die fleißigen unter den Lehrlingen erwartet, sollen sie auch noch anderweitig belohnt werden; besonders durch die besten Zeugnisse, durch Empfehlungen, welche zu ihrem Fortkommen in der Welt beitragen, u. s. w. Jedoch wird hieby nicht auf die erworbenen Kenntnisse allein, sondern auch sehr auf das sittliche Betragen in der Schule Rücksicht genommen, und soll das zuertheilende Lob; darnach eingerichtet werden.

8, Bey dem geringen Beytrag, welchen die vermögendere Zöglinge zur Unterhaltung der Schule zu leisten haben, darf man wohl verlangen, daß er gehörig und zur rechten Zeit abgeliefert werde. Wenn daher die Quittung darüber dem Lehrer nicht am Tage nach Verlauf eines Monats vorgezeigt werden kann, so muß der Schüler bis zur Beybringung derselben wegbleiben, und wenn diese sich bis zum 14ten verzögert, so ist er aus dem Register der Lehrlinge! ausgestrichen. Die monatlichen Beiträge erstrecken sich auf jeden Monat im Jahre, es mögen in demselben Feyer oder Fasttage gewesen seyn, und die Strafe im ausbleibenden Falle, bleibt immer dieselbe.

Berlin den 1sten December 1796.

Direction der jüdischen Freyschule.

I. D. Itzig.

7. דאמיט דיא לעהרלינגע גלעגענהייט ערהאלטן, דיא פארטשריטטע, וועלכע זיא אין דען וויסענסשאפטן גמאכט האבן, צו צייגן, אונד דורך דיא ערהרע, וועלכע איהנן דאפיר צו טהייל ווירד, איינע אויפן מונטרונג פיר דיא צוקונפט צו האבן, זא זאלן יעהר ליך צווייא פריפאט, אונד איינע עפענטליכע פריפונג געהאלטן ווערן. דאס פריפאט עקסאמן גשיהט אין געגענווארט דער דירעקציהאן אונד דער לעהרר, אונד צוואר ענדע דעס מאנאטס אדר אונד אלול. דאס עפענטליכע אבר ווירד איינגע טאגע נאך דעס פריפאט עקסאמן צו ענדע אדר פארנאמן. אויסר דער ערהרע וועלכער דיא פלייסיקן אונטר דען לעהרר לינגן ערווארטט, זאלן זיא אויך נאך אנדערווייטיג בלייבנהט ווערן; בואנדער דורך דיא בעסטן צייג ניסע, דורך עמפעעהלונגן, וועלכע צו איהרס פארט קאממן אין דער וועלט בייטראגן און ווי, יעדאך ווירד היאבייא ניכט אויף דיא ערווארבן קענטניסע זאלליין, זאנדרן אויך זעהר אויף דאס זיטליכע בייטראגן אין דער שולע ריקולט גנאמן, אונד זאלן דאס צו ערטהיילענדע לאב דארנאך איינברייטט ווערן.

8. בייא דעם גרינגן בייטראג, וועלכן דיא פרימענדע צעגלינגע צור אונטרהאלטונג דער שולע צו לייסטן האבן, דארף מאן וואהל פולאנגן, דאס ער געהעריג אונד צור רעכטן צייט אבגליפערט ווערדע, ווען דאס הער דיא קוויטטונג דאריבר דעם לעהרר ניכט אים טאגע נאך פרויף איינס מאנאטס פארנעצייגט ווערן קאן; זא מוס דער שילר בים צור בייבריינגונג דער זעלבן וועגבלייבן, אונד ווען דיוע זיך בים צום 14 טען פריצענט, זא אייזט ער אים דעם רעניסטער דער לעהרלינגע אויסשטריכן. דיא מאנאטליכן בייטרעגע ערשטרעקן זיך אויף יעדן מאנאט אים יאהרע, עס מעגן אין דעמועלבן פייער אדר פאסט טאגע גוועזן זיין, אונד דיא שטראפע אים אויסבלייבן פאללע בלייבט אימער דיועלבע.

ברלין רח כסליו תקניו לפ"ק.

דירעקציהאן דער יודישן

פריישולע

איצק ברוד